

Motion till riksdagen 2018/19:28

av Pia Steensland m.fl. (KD)

med anledning av prop. 2017/18:273 Biståndsbedömt trygghetsboende för äldre

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen avslår proposition 2017/18:273 Biståndsbedömt trygghetsboende för äldre.

Motivering

Statistik och forskning visar att de äldsta drabbas mycket hårt av ofrivillig ensamhet. Depression och psykisk ohälsa bland äldre ökar som en konsekvens av denna ensamhet.¹ Enligt SCB 2013 uppgår ungefär var tredje person över 85, ungefär 85 000 människor, ensamhet och var sjätte, eller 42 500 människor, är socialt isolerad (var tionde om även kontakter via telefon och internet räknas in). Givet en demografisk utveckling där den här åldersgruppen väntas växa med ungefär 130 000 personer fram till 2030², finns risk att även ensamhetsproblemet växer.

Det är också vanligare att sakna en nära vän ju äldre man blir. Bland 75–84-åringarna, var andelen som inte hade någon nära vän 25 procent bland männen och 18 procent bland kvinnorna 2016.³

För många äldre skulle en plats på ett anpassat boende vara en viktig del i att mota ensamheten och hitta nya gemenskapsmöjligheter. Peter Strang, professor i palliativ medicin, har lyft behovet av gemenskap som en central del i boendenas funktion, då sällskap och umgänge visat sig skydda även mot fysisk sjukdom.⁴

Samtidigt råder det brist på äldreboendeplatser redan i dag. 2017 väntade 4 646 personer⁵ på en plats i särskilt boende längre än tre månader, trots att de fått beslut om en plats. De som skulle vilja flytta in men får avslag är tyvärr ett stort mörkertal. I de

¹ Strang, Peter, 2014, Att höra till.

² SCB, Statistikdatabasen, Aktuell framskrivning över folkmängden. Folkmängd 31 dec efter ålder och år.

³ SCB, 2018, Levnadsförhållanden 1980–2016.

⁴ DN debatt 2015-07-16: Äldre blir sjuka och dör av att lämnas ensamma. <https://www.dn.se/debatt/aldre-blir-sjuka-och-dor-av-att-lamnas-ensamma/?forceScript=1&variantType=large>.

⁵ IVO, Ej verkställda beslut. <https://www.ivo.se/om-ivo/statistik/ej-verkstallda-beslut/>.

kommuner med längst väntetider fick de äldre vänta i snitt 295 dagar 2017.⁶ Dessutom står Sverige inför en stor demografisk utmaning, där antalet personer i åldern 80-plus förväntas öka med 200 000 under de kommande åtta åren. Detta innebär att behovet av platser på särskilda boenden förväntas öka med 32 000.⁷

Att bygga fler trygghetsboenden är nyckeln här: lägenheter som äldre kan hyra med tillgång till gemenskapsmöjligheter och viss personal för trygghet och trivsel. De som behöver hemtjänst får det på samma sätt som om de skulle bo ensamma. I trygghetsboendet kan de äldre se fram emot samtal och måltider med andra, vilket bryter isoleringen och har en hälsobringande effekt. Mycket talar för att flytt till de mer omsorgstunga särskilda boendena också kan skjutas upp för många äldre om de får chans att flytta in i ett trygghetsboende.

I enlighet med remissvaren från bl.a. Pensionärernas riksorganisation (PRO) och Socialstyrelsen instämmer vi i att rådande lagstiftning redan ger kommunerna möjlighet, och under vissa omständigheter skyldighet, att erbjuda trygghetsboenden. Vi anser därför att regeringens förslag att införa biståndsbedömning för trygghetsboende skulle göra det svårare för de äldre att komma in på ett trygghetsboende. Trösklarna höjs och valfriheten begränsas för de äldre som själva anser att de har ett behov av bo på ett trygghetsboende. Vi föreslår därför att den aktuella propositionen avslås.

Pia Steensland (KD)

Michael Anefur (KD)

Mattias Ingesson (KD)

⁶ Socialstyrelsen öppna jämförelser, Vård och omsorg om äldre 2017, s. 28.

⁷ PM finansdepartementet, 2018-06-04, Demografi, välfärd och kommunala investeringar.